ERASMUS+

Co-funded by
the European Union

YOUNG CIVIC MONITORS FOR THE FUTURE

RAPORT DE MONITORIZARE CIVICĂ

CIVIC EU

YOUNG CIVIC MONITORS FOR THE FUTURE

ERASMUS+

Co-funded by the European Union

Acest raport a fost creat de tinerii care au participat la proiectul Civic-EU, coordonat de echipa CRPE în România.

CENTRUL ROMÂN DE POLITICI EUROPENE
CRPE
DEBATING EUROPE, PROVIDING EXPERTISE

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

RAPORT DE MONITORIZARE CIVICĂ

Abstract

The monitoring activity was focused on the city of Bucharest, the capital and largest city of Romania. The city is divided into six 'sectors' or districts. The administrative responsibilities are divided between the General City Hall of Bucharest and the District City Halls, all with elected mayors and councils. Key public services such as the public transport and the maintenance of main boulevards, public lightning, the district heating or the maintenance of major public parks are the responsibilities of the General City Hall, while the districts are responsible for waste management, maintenance of smaller boulevards and green spaces, housing, local district police, etc.

Bucharest is one of the European capitals with the lowest qualitative indices regarding the state of the environment. The city has less than 10 m^2 of green space per inhabitant and low accessibility and quality. It does not benefit from a green belt. Mobility is car-based, public transport is under-utilized, the adjacent infrastructure is poor (no single lanes, outdated tram lines, and transport fleet), and the use of bicycles or the expansion of the pedestrian areas is rarely on the public agenda. Bucharest is the third most congested EU city (TomTom Traffic Index, 2022). Air quality sensors often go red, and the city still does not have an integrated air quality plan, which is why Bucharest is under the European Commission's air pollution infringement procedure.

Our civic monitors analyzed several key policy areas for the city: waste management, building zone codes and green areas. They either focused on specific sectors of Bucharest (Districts 2 and 3), which function relatively independently, similar to smaller cities or looked at city-wide policies and legislation, as was done in the case of building codes. They also provide recommendations to the city authorities and specific steps for these recommendations to be fulfilled.

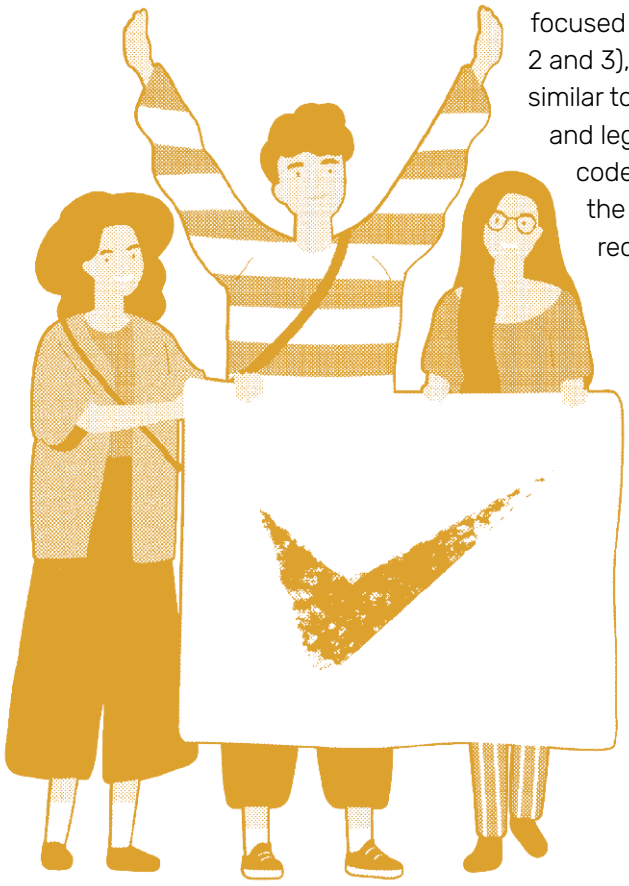

The civic monitors

The Romanian team of civic monitors consists of Alexandra, Tania, Neli, Adela and Eduard. They were selected for the Erasmus+ project entitled "Young Civic Monitors for the Future", all students, with ages between 20 and 23, with backgrounds in law, political science or public policy. In addition, beyond the expertise specific to their fields of study, the participants received training from established civic monitors and were in constant contact with them over the monitoring period.

Chosen civic monitoring policies

The monitors have chosen topics that are relevant towards their respective communities as well as age groups. They reflect the concerns of citizens living in Bucharest and surrounding communities, concerns which affect a large age group, not only young people. The monitors were careful to pick policies that are also relevant towards the broader European policy space, namely the green and urban development policy areas.

Thus, the chosen policies are:

1. Parks and Green Spaces policies in Bucharest 2nd District
2. Waste Management in Bucharest 3rd district
3. Building and Construction Management in Bucharest

Specifically, the monitoring reports consist of:

1. Parks and Green Spaces policies in Bucharest 2nd district

This report aims to monitor the green-blue infrastructure in Bucharest, more specifically in the 2nd district, focusing on policy proposals aimed at improving the quality of life of its inhabitants. The main issues we identified are the reduced number of square meters per capita of green spaces (12,43 m^2) and the lack of large parks. The report aims to complement the existing initiatives of the 2nd district, which are included in the Local Integrated and Durable Strategy. We suggest increasing the number of green spaces by rehabilitating abandoned land and the creation of a green axis and linear parks.

2. Waste Management in Bucharest 3rd district

The report analyzes the public policies on waste management in Bucharest 3rd district. The third district has multiple challenges in managing a large volume of waste and maintaining its traceability, as it is the case of numerous local administrations in Romania. The recent June 2023 Eurostat Data – on municipal waste management in Romania, reveals a recycling and composting rate of 11.3% (compared to the European target of 60%) and a landfill filling rate of 51% (compared to the European target of ≤ 10%). The initial observation in the monitoring process is the lack of transparency when it comes to the activities of the 3rd district, coupled with poor data quality and insufficient details on waste traceability.

3. Building and Construction Management in Bucharest

Focusing on the challenges which are part of Bucharest's construction regulations, this report highlights concerns about corruption in the permitting process, leading to potential compromises in project safety and quality. The enforcement landscape is full of inconsistencies across different sectors, presenting disparities in building quality and safety. Illegal constructions further compound these issues, posing safety risks and negatively impacting urban landscapes. The regulatory framework involves building permits from the Municipality of Bucharest, technical inspections to verify the quality of work, completion and handover processes (which also involve obtaining a certificate of use) and post-completion controls. However, the control mechanism is hampered by poorly structured and overlapping competencies among authorities and institutions. Our main conclusions were that there is a need for more transparency and cooperation

between institutions, along with a clear delimitation of roles for each relevant institution in the field of oversight of constructions.

In the following, each monitoring report will be presented, based on a research methodology, a description of the activity and a series of observations, as well as a set of conclusions and recommendations that can support the local public authority concerned.

Jungla urbană: cum putem transforma Sectorul 2 într-un paradis verde?

Introducere

Locuitorii capitalei au remarcat de mai mult timp problema lipsei spațiilor verzi și a calității scăzute a indicatorilor de mediu, în special poluarea aerului. București este un oraș plin de mașini și clădiri noi, cu politici locale centrate în orașul mobilității rutiere, iar utilizarea bicicletei sau extinderea zonelor pietonale nu există pe agenda publică. Dezvoltarea urbană haotică nu a ținut cont de prevederile legale privind suprafața verde obligatorie sau, cum s-a întâmplat din păcate în multe cazuri, suprafața verde a fost sacrificată completă.

În ultimii ani, presiunea dinspre societatea civilă a crescut și sunt tot mai multe voci care cer administrației locale să ia măsuri urgente pentru creșterea spațiilor verzi la nivelul orașului. Deși în întreaga capitală se resimte lipsa spațiilor verzi, cea mai acută problemă este prezentă în Sectorul 2, în care există doar 12,43 m^2 de spațiu verde per capita și 0,53 arbori per capita. Mai mult, dezvoltarea urbană generată de Planul Urbanistic Zonal al Sectorului 2, suspendat în instanță în acest moment, a condus la noi pierderi de spațiu verde.

Scopul acestui raport este de a prezenta soluțiile actuale propuse de administrația publică locală pentru integrarea infrastructurii verzi albastre în planurile de urbanism, precum și să ofere o serie de recomandări adiționale.

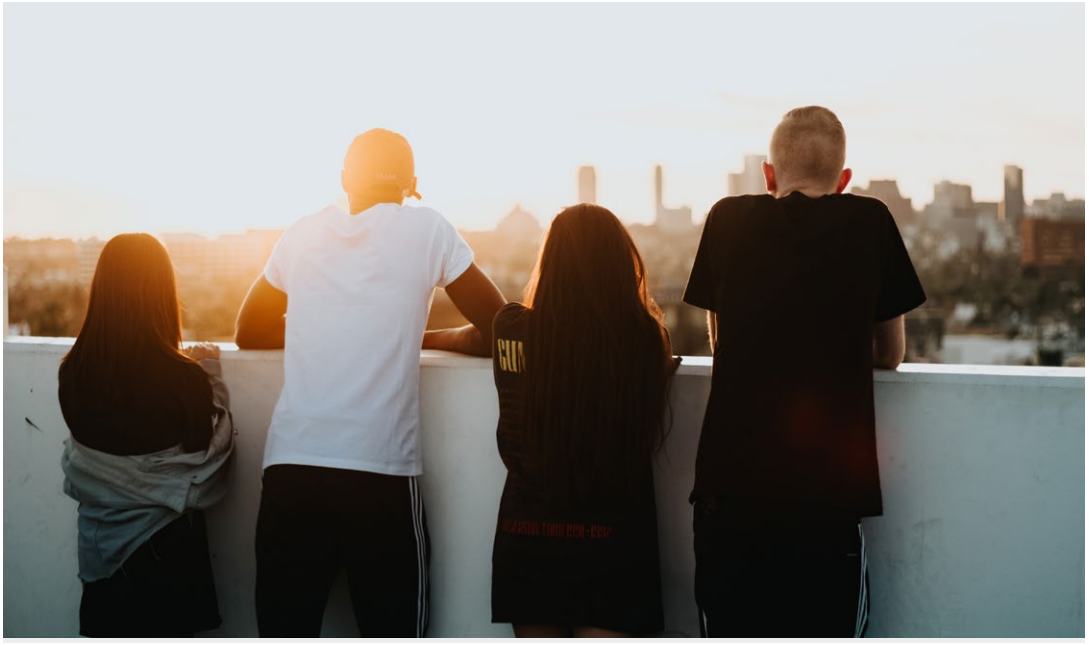

Cum arată situația spațiilor verzi în Sectorul 2 astăzi?

Problema principală a Sectorului 2 este că nu dispune de parcuri de mare anvergură, însumând astfel cele mai mici valori din București la categoria m^2 de spațiu verde per cap de locuitor - 96,2 ha de parcuri, suprafață de două ori mai mică decât parcul Herăstrău (187 ha). Printre cele mai importante parcuri ale sectorului se numără Parcul Plumbuita (30,2 ha), Parcul Național (27,4 ha) și Parcul Circului (26 ha).

În prezent, conform Strategiei de Dezvoltare Locală Integrată și Durabilă pe perioada 2021-2027, Primăria Sector 2 este solicitant sau partener în 37 de proiecte ce au ca scop amenajarea spațiilor verzi, parcurilor existente în zone rezidențiale sau amenajarea zonelor de mal de pe salbă de lacuri a râului Colentina. Bugetul alocat pentru aceste proiecte este de 353 de milioane RON.

Stadiul proiectelor este următorul:
- 5,4% (2 proiecte) din totalul proiectelor au fost realizate;
- 32,4% (12 proiecte) din totalul proiectelor se află în curs de implementare;
- pentru 62,2%, din proiecte nu există informații referitoare la stadiul proiectului.

Conform Primăriei Sectorului 2 (informație primită prin intermediul legii nr. 544/2001), bugetul local total pentru amenajarea spațiilor verzi este 8.283.000 RON în 2023. Primăria Sectorului 2 menționează în Strategia de Dezvoltare Locală Integrată și Durabilă, document care setează prioritățile administrației, faptul că majoritatea cetățenilor pot ajunge la un spațiu verde în mai puțin de 10 minute. Conform Primăriei Sector 2, aproximativ 80% din populație ar avea în proximitatea locuinței sale un spațiu verde cu acces nerestricționat (*informație primită în urma cererii noastre conform legii nr. 544/2001*). Cu toate acestea, documentul include în terminologia de spațiu verde și următoarele: 347,8 ha alte spații verzi (în care sunt incluse cele din spațiul privat) și 19,1 ha (4,3 %) spații verzi degradate. Astfel, răspunsul este iluzoriu: în categoria alte spații verzi sunt incluse spațiile private și cu acces restricționat la care un număr limitat de cetățeni poate ajunge.

Metodologie

În realizarea acestui raport am utilizat următoarele surse de informații:
- Informații de interes public privind administrarea spațiilor verzi în Sectorul 2 al municipiului București obținute conform Legii nr. 544/200 privind liberul acces la informațiile de interes public;
- 5 Interviuri cu cetățeni din Sectorul 2;
- Analiza Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a orașului București 2021-2030;
- Analiza Strategiei de Dezvoltare Locală Integrată și Durabilă a Sectorului 2 pentru perioada 2021-2027.
- Raportul „Who benefits from nature?" (*Agenția Europeană de Mediu*).

Monitorizarea proiectelor curente ale Primăriei Sectorului 2

În urma monitorizării politicilor implementate de Primăria Sectorului 2 în privința spațiilor verzi, am structurat activitatea în două categorii: (I) extinderea spațiilor verzi și (II) reamenajarea celor deja existente.

I. Extinderea spațiilor verzi

Reabilitarea rezervelor de teren/spațiilor publice abandonate

Lipsa zonelor verzi de mare anvergură rezultă în necesitatea implementării unor noi strategii de integrare a biodiversității în spațiul restrâns al sectorului. Conform unui raport realizat de Banca Mondială (2021), în Sectorul 2 au fost identificate 9 spații abandonate, însumând 2,10 ha. Solicitând o informare oficială, Primăria Sectorului 2 a răspuns cererii noastre conform legii nr. 544/2001, menționând însă că la momentul actual nu există spații publice abandonate, ci „terenuri libere care nu au o situație juridică concretă".
În 2020, primăria Sectorului 2 a lansat un proiect pilot pentru a extinde spațiul verde în patru zone de interes ale sectorului: intrarea Ion Voicu (1000 m^2), Aleea Avrig (4.900 m^2), spațiile dintre blocuri cuprinse între Mașina de Pâine și Colentina (39.000 m^2) și Strada Renului (4.500 m^2). Printre ariile pe care proiectul dorește să le îmbunătățească se numără: spații pietonale, spații verzi, sisteme de drenaj ale apelor pluviale, mobilier urban, spații de joacă, iluminat artificial.

Creare de axe verzi și parcuri liniare

Una din modalitățile prin care problema spațiului limitat a Sectorului 2 poate fi îmbunătățită este prin crearea unor parcuri liniare. Acestea reușesc să ofere aproape toate beneficiile unui parc situat pe un spațiu punctual fără a necesita perturbarea întregului plan urbanistic al sectorului. În plus, contribuie la creșterea conectivității între spațiile verzi deja prezente în oraș. Conform Băncii Mondiale, în Sectorul 2 există 16 parcuri liniare.

Strategia de Dezvoltare Locală Integrată și Durabilă a Sectorului 2 pe perioada 2021-2027 susține faptul că zona Gării Obor reprezintă un loc propice pentru crearea unui parc liniar. Alături de Banca Mondială, Primăria sectorului 2 a creat un studiu pentru regenerarea zonei Obor și a Gării de Est. Conform informațiilor publicate de primarul de sector Radu Mihaiu, parcul liniar va avea o dimensiune de aproximativ 3 ha. Proiectul urmează să fie finanțat prin intermediul PNNR și Banca Mondială.

II. Reabilitarea parcurilor

În raportul de bilanț al primarului Radu Mihaiu este menționat faptul că 16 parcuri din cele 32 existente ale sectorului (29,5 ha) au fost reabilitate prin proiecte de salubrizare și prin investiții în alei, mobilier urban și sisteme de iluminat. De asemenea, există o serie de proiecte în curs de desfășurare, incluzând reabilitarea Parcului Național și a Parcului Plumbuita.

Regreeneration Project

Conform Direcției Generale de Programe de Dezvoltare Urbană și Fonduri Europene (*informație primită prin intermediul legii nr. 544/2001*), Primăria Sectorului 2 se află într-un proces de semnare a unui contract de finanțare pentru proiectul REGREENERATION din care fac parte și alte 3 mari orașe europene: Alverca de Ribatejo (Portugalia), Paris (Franța) și Barcelona (Spania). Acest proiect își propune să transforme și să îngrijească spațiile dintre blocuri, transformându-le în spații verzi. Planul include amenajarea a 14.000 m^2 de spații verzi, plantarea a minimum 100 arbori, 300 arbuști, 2500 m liniari gard verde și 5000 de flori perene.

Parcul Sticlăriei

Până în 2021, unul dintre cele mai extinse parcuri ale sectorului, parcul Sticlăriei (5,2 ha), era lăsat în paragină și împânzit de aproximativ 1632,36 tone de deșeuri. În 2020, o echipă formată din experți biologi, arhitecți, reprezentanți ai ONG-urilor de mediu și consilierii locali au analizat pe teren starea în care Parcul Sticlăriei se află. Astfel, începe un proiect inițiat de Primăria Sector 2 de restaurare a parcului ecologic.
Proiectul Parcul Sticlăriei a constat în salubrizarea zonei, lucrări de iluminat public, amenajarea aleilor și montarea mobilierului urban. Lucrările au fost realizate cu 17,150,000 RON proveniți atât din bugetul local, cât și din fonduri europene. Proiectul a prioritizat menținerea și conservarea florei și faunei locale, rezultând într-un spațiu verde amenajat minimal.

Parcul Național

Parcul Național a suferit numeroase schimbări datorate trecerii timpului și lipsei întreținerii sale constante. În data de 26 noiembrie 2021, proiectul de reabilitare a parcului Național a fost aprobat de Consiliul General. Propunerea include o zonă multifuncțională, ce conține un spațiu pentru activități școlare, precum cele sportive sau clase de botanică.

Fig. 1 - Parcul Național

Fig. 2 - Parcul Național

De asemenea, aceasta prevede și montarea de gradene și acoperirea de sol în zonele cu pantă abruptă. În Figura 1 se poate observa stadiul de dezvoltare a acestui proiect la data de 19/10/2023. În Figura 2 este lacul din Parcul Național care ar beneficia din implementarea unui proiect de salubrizare. Primarul sectorului 2, Radu Mihaiu, a declarat că în iarna anului 2021, că vor începe planurile, urmând că în primăvara să "intre în forță la execuție". În ciuda acestor declarații, în urma unor discuții cu locatarii cartierului Vatra Luminoasă, care frecventează Parcul Național, în luna august 2023 nu a fost observat un progres substanțial de reabilitare a acestui spațiu verde. Termenul de executare și finalizare este programat pentru anul 2024.

Programul complex de amenajare maluri: etapa I Lacurile Fundeni și Dobroești și etapa II Lacurile Tei și Plumbuita

În ceea ce privește infrastructura albastră, Sectorul 2 se deosebește de alte sectoare prin prezența salbelor de lacuri de pe marginea râului Colentina, incluzând lacurile Fundeni, Dobroești, Tei și Plumbuita.
Conform Strategiei de Dezvoltare Locală Integrată și Durabilă a Sectorului 2 pentru perioada 2021-2027, două programe de amenajare a malurilor și lacurilor se află în curs de desfășurare: etapa I - Lacurile Fundeni și Dobroești și etapa II - Lacurile Tei și Plumbuita.

Programele includ crearea de alei pietonale, parcuri rezidentiale și modernizarea străzilor. De asemenea, prioritare sunt eliminarea zonelor de depozitare a gunoaielor din perimetru și reabilitarea malurilor de lac aflate în degradare, pentru prevenirea inundațiilor. Cele mai mari dezvoltări au avut loc în zona Lacurilor Tei și Plumbuita, prin finalizarea unor spații verzi în 2016. Malurile lacurilor au fost cartate ca având 116 ha în 2021, pe baza cărora au fost create documentații de urbanism. De asemenea, au fost realizate lucrări de salubrizare în colaborare cu Agenția Națională Apele Române și Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement București.

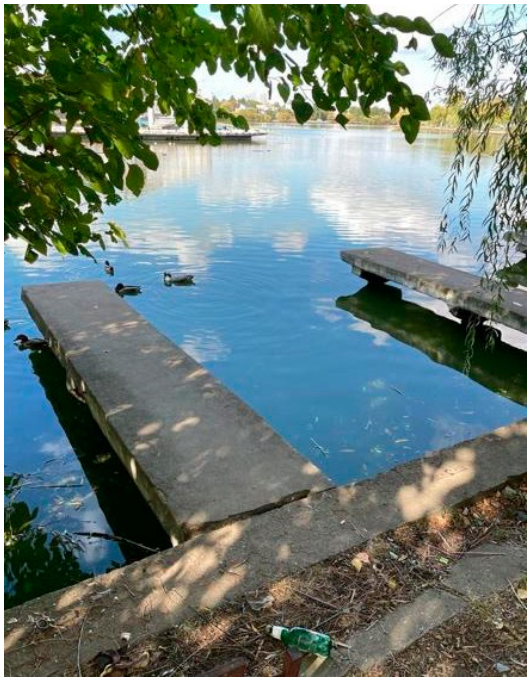

Fig. 3 - Lacul Plumbuita

Cu toate acestea, accesibilitatea pietonală este în continuare limitată, mai bine de jumătate din malurile lacurilor fiind inaccesibile. În Figura 3 se poate observa o imagine realizată în proximitatea Lacului Plumbuita, unde sunt prezente deșeuri în interiorul sau pe malul lacului. Așadar, pentru ca obiectivele setate în programul complex de amenajare să fie atinse, este necesar să existe un sistem de întreținere constantă.

Un alt aspect important ce contribuie la valoarea estetică a spațiilor verzi este reprezentat de cooperarea cu populația în privința menținerii curățeniei. Responsabilitatea revine autorităților locale de a impune norme de protecție pe teritoriul spațiilor verzi și de a sancționa

orice abatere. Potrivit Poliției Locale Sector 2 (*informație primită prin intermediul legii nr. 544/2001)*, conform H.C.G.M.B. nr 304/2009, în perioada ianuarie-septembrie 2023 au fost aplicate 29 sancțiuni contravenționale în valoare totală de 21.870 RON.

Observații și recomandări

Comparând Sectorul 2 cu alte orașe europene, am remarcat anumite arii în care administrația publică locală poate face îmbunătățiri, atât în ceea ce privește strategia de extindere a spațiilor verzi, cât și transparența decizională a acesteia.
Am formulat o serie de recomandări corelate cu atribuțiile Primăriei Sectorului 2, după cum urmează:

1. O politică de identificare a terenurilor abandonate și transformarea lor

Conform *Strategiei de Dezvoltare Locală,* există spații abandonate ce pot fi transformate în zone verzi, însă Primăria Sectorului 2 susține că există doar terenuri libere care nu au o situație juridică concretă. Prin urmare, propunerea noastră este de creare a unui sistem de identificare a terenurilor abandonate și a unei baze de date transparente pentru ca apoi situația și proiectele de regenerare a acestor terenuri să fie dezbătute public.

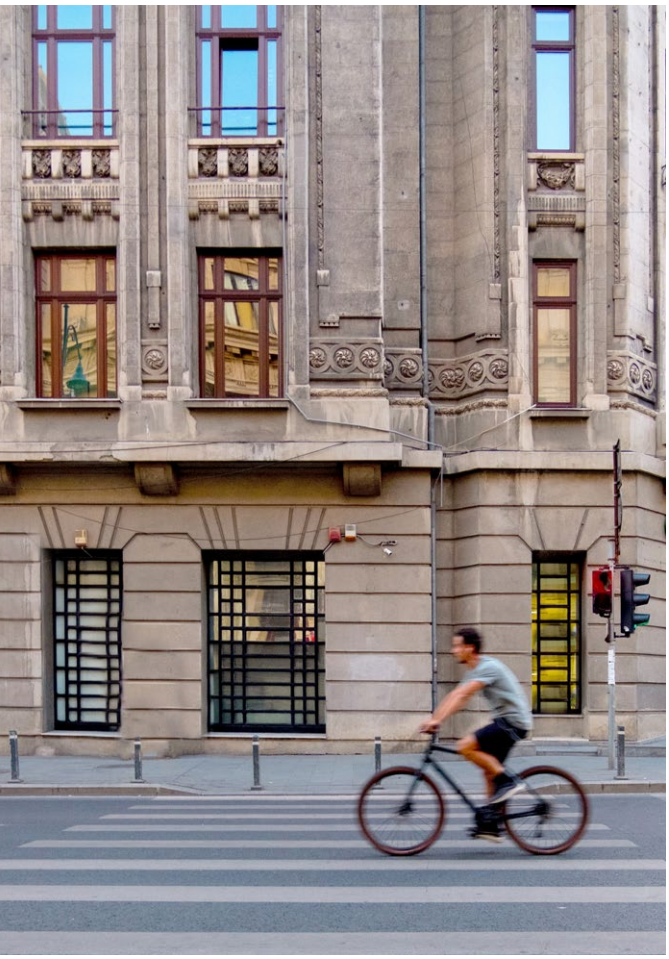

2. Continuarea politicii de creștere a spațiului verde prin cumpărarea de terenuri pretabile pentru transformarea lor în zone verzi

Politici publice locale precum achiziționarea unor terenuri pentru reîntregirea unor parcuri (*precum votul din Consiliul Local pentru reîntregirea Parcului Plumbuita cu 4 ha*) sau de creare a unor noi spații verzi trebuie continuate și prioritizate de către administrația locală.

3. Creșterea transparenței privind investițiile pentru creșterea spațiilor verzi și indicatorilor de mediu de la nivelul sectorului

Site-ul primăriei nu oferă informații accesibile și relevante referitoare la proiectele verzi ale administrației sau la indicatorii de mediu de la nivelul sectorului. De exemplu, Sectorul 2 face parte din Misiunea Uniunii Europene a celor 100 de orașe inteligente și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei. Conform acesteia, ar trebui să existe monitorizarea unor indicatori de mediu, printre care se numără proporția ariilor naturale protejate, precum și a ariilor reabilitate și renaturate situate pe domeniul public al localității și procentajul suprafețelor acoperite de coronamentul arborilor din oraș.

Recomandăm ca Primăria Sectorului 2 să publice o listă interactivă cu toate proiectele aflate în implementare/contractare/consultare publică și o listă de indicatori de mediu pe care își propune să-i monitorizeze pe termen lung (în colaborare cu organizațiile civice și de mediu de la nivelul sectorului și orașului) și să ofere cetățenilor informații ușor de accesat referitor la acest set de date.

4. Propunerea menținerii legii 24/2007

În iunie 2023, un proiect de lege a fost propus pentru a schimba legea 24/2007 care susține în varianta sa originală faptul că un teren înregistrat drept spațiu verde la administrația publică locală din care face parte, fie el public sau privat, nu poate fi distrus. Noul proiect de lege urmărește, printre altele, eliminarea articolului „pentru protecția și conservarea spațiilor verzi, autoritățile publice, proprietarii sau administratorii acestora au următoarele obligații: d) să nu ocupe în mod ilegal spațiile verzi cu construcții provizorii sau cu caracter definitiv". De asemenea, proiectul de lege susține schimbarea P.O.T.-ului (procentul de ocupare a terenului) pentru spații verzi din 10% în 30%. Societatea civilă, inclusiv ONG-urile de mediu, blamează vehement acest proiect de lege, susținând faptul că va îngreuna și mai mult atingerea țintei de 26m2 de spațiu verde pe cap de locuitor, decisă în legea pentru protecția mediului (OUG 195/2005).

Solicităm Primăriei Sector 2 să aibă în vedere această posibilă schimbare de lege și să susțină, prin toate mijloacele posibile, oprirea inițiativei.

Monitorizarea politicii locale de colectare a deșeurilor în Sectorul 3 din municipiul București

Introducere

Raportul analizează politica locală privind colectarea și sortarea deșeurilor în Sectorul 3 din municipiul București. Primăria Sectorului 3, similar cu alte administrații locale din România, se confruntă cu o problemă semnificativă de **gestionare a fluxului mare de deșeuri**, cât și cu lipsa unor date publice privind **trasabilitatea** acestuia. Ultimele date Eurostat (iunie 2023) privind gestionarea deșeurilor municipale arată că rata reciclării și compostării deșeurilor municipale din România este de 11,3% (față de obiectivul european de 60%) versus rata umplerii gropilor de gunoi (excluzând deșeuri minerale majore) care este de 51% (față de obiectivul european de ≤ 10%).

Primele constatări în procesul de monitorizare fac referire la **lipsa transparenței** activității Primăriei Sectorului 3, la **calitatea slabă a datelor publice și la lipsa unor detalii prin trasabilitatea gunoiului**. Obiectivul acestui raport este așadar de înțelegere și evaluare a acțiunilor derulate de Primăria Sectorului 3 în ultimii 5 ani în politicile publice privind gestionarea deșeurilor urmărind rapoartele de activitate ale acesteia.

Metodologie

Acest raport a fost realizat prin:

- Consultarea unor articole de specialitate (exemplu - articole Enoteca.ro);
- Adresarea unor solicitări de informații privind managementul deșeurilor în sector conform Legii nr. 544/200 privind liberul acces la informațiile de interes public;
- Organizarea a 5 interviuri online cu membri ai Consiliului Local.

Monitorizarea activității Primăriei S3

Un obiectiv al Strategiei de dezvoltare durabilă a Sectorului 3 pentru perioada 2021-2027 vizează „reducerea deșeurilor menajere, creșterea cantității de deșeuri reciclabile, creșterea gradului de colectare separată". Deși prezintă observații relevante despre cum ar trebui să funcționeze colectarea și reciclarea deșeurilor, strategia nu include și un plan de acțiune. Conform organigramei primăriei, Direcția Generală de Salubritate Sector 3 este poziționată în subordinea Consiliului Local (CL). Conform paginii proprii, Direcția Generală de Salubritate Sector 3 a fost înființată ca serviciu public de interes local, cu personalitate

juridică, în subordinea Consiliului Local Sector 3, în vederea prestării serviciului public de salubrizare în Sectorul 3 al Municipiului București, prin Hotărârea Consiliului Local Sector 3 nr. 357/14.08.2018, cu modificările și completările ulterioare.

Mai mult, structura *Direcției Generale de Salubritate Sector 3* include o direcție atât pentru colectarea separată a deșeurilor (*Direcția Colectare Deșeuri*), dar și pentru *Managementul deșeurilor* (ce asigură și răspunde de raportările cu privire la cantitățile de deșeuri colectate/sortate de către instituție și le transmite în termenul legal prevăzut de legislația în vigoare către autoritățile competente). Urmărind structura organizatorică de la nivelul direcției și diviziunea de responsabilități, datele privind trasabilitatea gunoiului ar trebui să fie transparente și ușor de urmărit. Acest lucru nu se întâmplă însă în realitate.

Suma totală obținută în urma prestării serviciilor de colectare și de transport a deșeurilor menajere/municipale în anul 2018 este de 4.837,46 RON (a se vedea tabelul de mai jos). Dacă se compară aceste informații cu Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Sectorului 3 din 2018, constatăm că aceste venituri din prestări servicii sunt de 588,61 RON. Se constată **inadvertența datelor publice**.

Tabel 1: Suma totală obținută în urma prestării serviciilor de colectare și de transport al deșeurilor pentru Primăria Sectorului 3 în perioada 2018-2022

An	2018	2019	2020	2021
Sumă obținută în RON:	4.837,46	25.071.525,6	33.260.117,1	25.121.858,9

Sursă: Răspuns solicitare L. 544/2001 - Primăria Sector 3

Informațiile despre deșeurile colectate/depozitate/reciclate trezesc suspiciuni asupra **calității datelor furnizate**. Trasabilitatea deșeurilor și, mai exact, traseul exact al acestora pe categorii (biodegradabile, ambalaje, sticlă, ș.a.), precum și procentul deșeurilor care reintră în circuit este foarte volatil, cu variații foarte mari de la an la an. În tabelul următor se observă cu ușurință că procentele declarate public dintre deșeurile reciclate, valorificate și colectate variază foarte mult de la un an la altul.

Tabel 2: Procentele anuale privind deșeurile reciclate, valorificate și eliminate în perioada septembrie 2018 - decembrie 2022

Anul raportării	Procent deșeuri reciclate	Procent deșeuri valorificate	Procent deșeuri eliminate
2018	0,00	43,36	56,64
2019	2,01	4,09	93,90
2020	16,28	31,52	52,21
2021	39,00	23,44	37,56
2022	21,30	16,67	62,03

Sursă: Răspuns solicitare L. 544/2001 - Primăria Sector 3

Mai mult, conform unui alt răspuns primit de la *Direcția Generală Salubritate Sector 3,* din totalul de gunoi produs pe raza sectorului în 2022 - de 146.125,60 tone - 15.99% a fost colectat separat și 84.01% amestecat. Dintre acestea, 15.99% a fost considerat material reciclabil, 32.53% material ce a ajuns la stația de sortare și 51.48% deșeu rezidual ce a ajuns la stația de gunoi (depozit). Interviurile derulate cu consilierii locali confirmă că efortul de colectare selectivă este numai la nivel declarativ, iar **procesul duce lipsă de transparență, neexistând o credibilitate a datelor publicate din cauza opacității administrației locale**.

O altă tematică urmărită vizează substanțele cu care este efectuată tratarea deșeurilor înainte de depozitare. Conform răspunsului primit de la Primăria Sector 3, „tratarea reprezintă operațiunile de valorificare sau eliminare, inclusiv pregătirea prealabilă valorificării sau eliminării, nicidecum stropirea deșeurilor cu substanțe", ceea ce este contradictoriu cu master planul pe care însăși primăria l-a alcătuit.

Deși ar fi intuitiv să fie prezentate date care să fie comparabile de la an la an, ele pot fi găsite doar în rapoartele de activitate din anii 2021 și 2022. Dar în ambele rapoarte, cantitățile de deșeuri comunicate sunt **formulate diferit**. Același aspect se întâlnește în rapoartele din 2018, 2019 și 2020 unde nu este documentat același volum de informații. Respectiv, Primăria Sectorului 3 dă dovadă de **inconsecvență în formațiile publice,** ceea ce afectează transparența și capacitatea unui actor terț de a monitoriza independent activitatea administrației locale privind serviciul de gestionare a gunoiului.

Observații referitoare la procesul de sortare și colectare

În urma interviurilor susținute cu membri ai Consiliului Local, rezultă că **nu există suficiente progrese** în domeniul gestionării deșeurilor în sector. Unii dintre ei susțin că rapoartele de activitate ale direcției menționează că se reciclează chiar 65% din deșeuri, dar rapoartele Direcției Generale de Salubritate Sector 3 demonstrează că **se reciclează mai puțin de 10% în sector**. Mai mult, conform consilierilor locali, Direcția de Salubritate din sector este **ostilă față de vizitele neanunțate** ale acestora și prezintă un grad foarte scăzut de transparență.

De asemenea, consilierii afirmă că cetățenii primesc **pubele inaccesibile (greu de operat)** și nici nu sunt informați despre cum ar trebui să recicleze. Conform fotografiei de mai jos, realizată în zona Ozana pe bulevardul Theodor Pallady, pubelele sunt greu de operat nu doar pentru persoane în vârstă, ci pentru orice locuitor. Deși ele au pictograme care te îndrumă ce se reciclează în acea pubelă, regula nu este respectată. Un ultim aspect care merită menționat se referă la controversele privind stația de sortare a deșeurilor de lângă satul Cățelu (comuna Glina) și „rampa de transfer" construită în zona Splaiul Unirii pe un teren intravilan (situații care au fost menționate anterior în documentare Recorder). Așa cum reiese din interviurile cu consilierii, aceste decizii au fost luate sub presiune, fiind nevoie de o soluție cât mai rapidă și fezabilă. De asemenea, Garda de Mediu a oferit numeroase amenzi către direcție și primărie, însă cu cuantum mic și nu au reprezentat un obstacol în încălcarea legii.

Deși în momentul susținerii interviurilor (*septembrie 2023*), consilierii confirmau pe rând faptul că sunt în căutarea unui teren pe care să depoziteze deșeurile adunate de la locuitorii din Sectorul 3, aflăm în același timp faptul că nicio comună din apropierea terenurilor de interes nu dorea să fie în apropierea unei noi stații. Aceste scandaluri au scăzut din credibilitatea Primăriei Sector 3 și, în același timp, șansele sale de colaborare cu cetățenii.

În urma acestei cercetări, concluzia evidentă este aceea că Primăria Sector 3 este lipsită de transparență în comunicarea publică privind trasabilitatea gunoiului. Informațiile despre activitatea lunară sau săptămânală se regăsesc cu greu, iar informațiile care sunt trimise de către primărie pot să nu fie conforme cu realitatea.

Recomandări

1. Publicarea lunară a datelor privind colectarea și sortarea gunoiului la nivelul sectorului 3

Primăria Sector 3 trebuie să impună Direcției Generale de Salubritate Sector 3 prin contractul de gestionare a salubrității o transparență crescută la nivelul indicatorilor privind trasabilitatea gunoiului, respectiv publicarea regulată și utilizând același format a acestora pe pagina proprie. Aceste date trebuie prezentate regulat la nivelul Consiliului Local (bianual sau la solicitarea acestuia), dar și în cadrul unui eveniment public de către managementul Direcției. În plus, aceste date pot fi monitorizate pe termen lung de către un actor terț, din societatea civilă, selectat printr-o procedură transparentă.

2. Transparentizarea procesului de colectare, sortare și revalorificare a deșeurilor

Creșterea încrederii cetățenilor în gestionarea fluxului de deșeuri se poate îndeplini și printr-un acces îmbunătățit la informațiile publice privind trasabilitatea acestuia. Permiterea accesului neîngrădit a consilierilor locali sau unor actori terți (ONG, jurnaliști, societate civilă) la activitățile gestionate de Primăria Sector 3 și de Direcția Generală de Salubritate Sector 3 privind managementul deșeurilor poate juca un rol cheie inclusiv în încurajarea unei conformări voluntare de selectare a gunoiului și, desigur, de scădere a cantității de gunoi create.

3. Pilotarea unui sistem de încurajare a sortării selective și de reducere a cantității generate de gunoi

Primăria Sector 3 trebuie să piloteze un sistem de încurajare a sortării selective și de reducere a cantității generate de gunoi, atât la nivelul persoanelor juridice, dar și la nivelul persoanelor fizice (cu ajutorul asociațiilor de proprietari în cazul ansamblurilor rezidențiale). Sistemul trebuie să urmeze un principiu de plată suplimentară pentru cantități ridicate de gunoi generat, respectiv sortare scăzută, și să ofere bonificații pentru conformare voluntară ridicată.

Repartiția competențelor privind disciplina în construcții la nivelul Municipiului București

Introducere

În iulie 2023, procurorii de la Direcția Națională Anticorupție au descins la sediul Primăriei București și au efectuat percheziții la Direcția de Urbanism în urma unor sesizări cu privire la emiterea a sute de certificate de urbanism și de autorizații de construire în mod nelegal. Această acțiune nu este însă una singulară la nivelul Bucureștiului sau marilor orașe, ci se înscrie într-un registru dominat de numeroase ilegalități ce, nu de puține ori, au condus la condamnări definitive.
Totuși, până la depunerea unor plângeri penale, urmate de percheziții, ar trebui să existe și să funcționeze **mai multe pârghii de control cu privire la urbanism și regimul autorizării construcțiilor**. În București, mai multe autorități și instituții acționează și au obiective similare și ar trebui să vegheze la o dezvoltare urbană urmărind cadrul legal aflat în vigoare.

Problema construcțiilor în capitala României subzistă de foarte mult timp și afectează nu doar peisagistic, dar și funcțional orașul în care trăim. Dacă procedura de autorizare a construcțiilor cunoaște suficiente carențe, nici procedura de control și verificare nu este eficientă de multe ori.

Metodologie

Cercetarea a fost împărțită astfel:

- Cercetare bazată pe informații de pe site-urilor oficiale ale autorităților, în principal ISC și primării și analiza rapoartelor de activitate ale Poliției Locale a Sectorului 2 și a Sectorului 6 și a Inspectoratului de Stat în Construcții;
- Analiza dispozițiilor legale relevante, după cum urmează:
  - Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții;
  - Regulamentul privind controlul de stat al calită ii în construc ii, aprobat prin HG nr. 492/2018;
  - Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul;
  - Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construc ii;
  - Ordonanța nr. 63/2001 privind înființ area Inspectoratului de Stat în Construc ii - ISC;
  - Legea nr. 155/2010 privind organizarea poliției locale;
  - Precedentele relevante (jurisprudența) din practica instanțelor judecătorești cu privire la repartizarea atribuțiilor instituțiilor/autorităților publice de interes și a statutului lor legal.

Cum acționează instituțiile și autoritățile publice competente?

Controlul Inspectoratului de Stat în Construcții (ISC)

Există mai multe pârghii de a acționa în sensul exercitării controlului de stat cu privire la disciplină în urbanism, dar și cu privire la regimul autorizării construcțiilor: prin Inspectoratul de Stat în Construcții, prin structurile de specialitate ale autorităților administrației publice centrale și locale și prin persoanele fizice sau juridice atestate/autorizate.

Inspectoratul de Stat în Construcții (ISC) este autoritatea competentă care controlează aplicarea normelor legale incidente în materia construcțiilor. Printre atribuțiile ISC se numără: amenajarea teritoriului și urbanismul, controlul calității construcțiilor executate, regimul de autorizare al executării construcțiilor.
De asemenea, ISC are și atribuții complementare în avizarea documentațiilor tehnice și economice întocmite în vederea executării investițiilor finanțate din fonduri publice, în autorizarea diriginților de șantier etc.

Conform prevederilor legale în vigoare, la nivelul Municipiului București funcționează Inspectoratul de Stat în Construcții al Municipiului București, unitate fără personalitate juridică, aflată în subordinea ISC, instituție publică cu personalitate juridică, ce se află la rândul său în subordinea Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. În realitate, funcționează Inspectoratul Regional în Construcții București-Ilfov, integrând atât aria capitalei, cât și zonele limitrofe.

Majoritatea competențelor ISC se exercită în mod partajat, implicând concursul mai multor organe/entități/instituții sau autorități publice cu atribuții în domeniu. ISC exercită controlul statului cu privire la:

- aplicarea prevederilor din documentațiile de amenajare și de urbanism, alături de arhitectul-șef; colaborează atât cu Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrație (MDLPA), prin structurile/direcțiile sale de specialitate, cât și cu arhitecții-șefi din județe;
- urmărirea aplicării documentațiilor aprobate la nivelul UAT-urilor, împreună cu aparatul propriu al consiliilor locale și județene;
- constatarea încălcării dispozițiilor legale, alături de organele de control de la nivel județean/local și de reprezentanții altor instituții publice de la nivel central, implicate în procedura de avizare.

Conform Legii nr. 50/1991, ISC dobândește, mai degrabă, atribuții și drepturi de sancționare a faptelor constatate: de a constata și aplica sancțiuni în cazul în care rezultă că nu au fost respectate dispozițiile legale privind disciplina în autorizarea și executarea lucrărilor de construcții. Constatarea se poate face, după caz, și de compartimentele abilitate și cu atribuții în acest sens din aparatul consiliilor județene sau al primăriilor.În activitatea ISC, au fost sancționate, cu precădere, următoarele:

- încălcarea prevederilor din acorduri / avize / autorizația de construire;
- neîndeplinirea obligațiilor stabilite prin regulamentele și procedurile elaborate în aplicarea Legii nr. 10/1995, privind realizarea și menținerea cerințelor fundamentale ale construcțiilor
- neasigurarea de către investitori a verificării execuției lucrărilor de construcții prin specialiști diriginți de șantier autorizați;
- neaducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse; nerespectarea normelor tehnice, a prevederilor din proiectul tehnic și detaliile de execuție, a celor din caietele de sarcini;
- executarea de modificări la construcții existente sau schimbarea de destinație a construcției în lipsa unei expertize tehnice;
- întocmirea necorespunzătoare a documentelor ce se constituie în cartea tehnică a construcției, fie prin lipsa documentelor de calitate ale produselor puse în operă, fie prin neînsușirea de toți factorii implicați a documentelor de calitate încheiate;
- nerespectarea cerințelor de proiectare și a competențelor de elaborare a documentațiilor de urbanism;
- nerespectarea cerințelor de avizare și aprobare a acestora.

Grafic 1: Activitatea Inspectoratului Regional în Construcții București-Ilfov în 2021 (sinteză rapoarte trimestriale)[1]

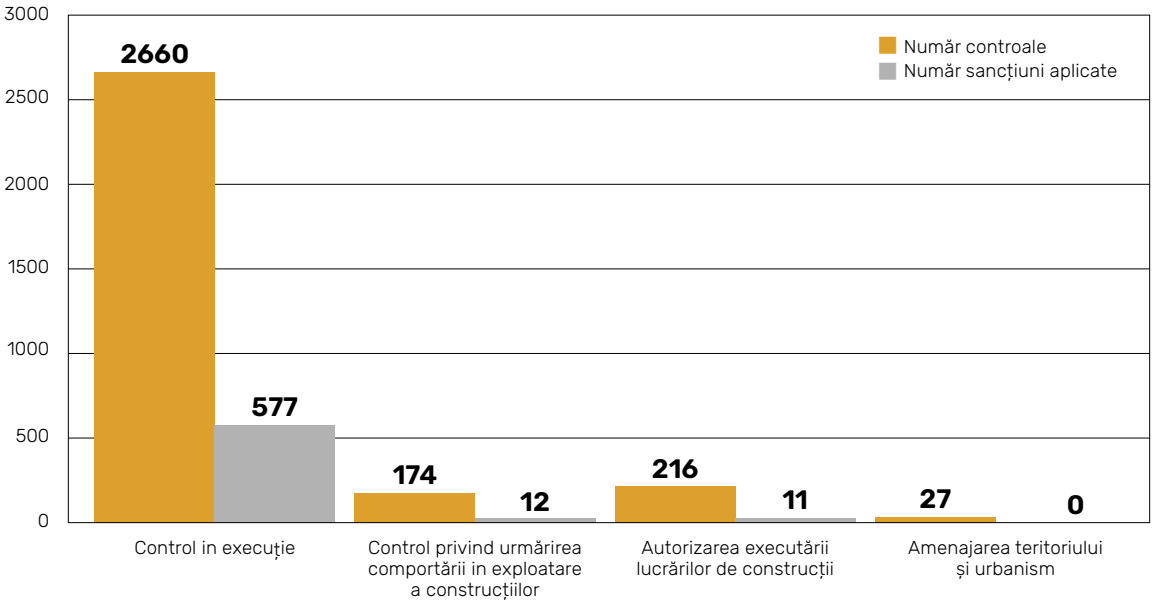

1 Pentru mai multe detalii privind datele statistice referitoare la activitatea ISC în anul 2021, pot fi consultate rapoartele trimestriale, după cum urmează: Raport trimestrul 1, trimestrul 2, trimestrul 3 și trimestrul 4.

Controlul exercitat de Poliția Locală

La nivelul Municipiului București funcționează Serviciul Control Disciplină în Construcții, aflat în structura Direcției Control, care se subordonează Directorului Executiv Adjunct al Poliției Locale a Municipiului București.

De asemenea, la nivelul fiecărui sector, poliția locală are în structură o direcție de disciplină în construcții, dar la nivel legislativ nu se realizează o separare a atribuțiilor autorității/instituției competente la nivelul municipiului și la nivelul fiecărui sector din București. Se remarcă, deci, **o slabă reglementare a repartiției competențelor** în ceea ce privește disciplina în construcții la nivelul municipiului București prin raportare la sectoarele acestuia cu mențiunea că, în fine, cel puțin în cazul contravențiilor constatate de poliția locală, responsabilitatea și asumarea revin Direcției Generale de Poliție a Municipiului București.

Aceeași soluție se aplică și Inspectoratului de Stat în Construcții, ale cărui structuri din teritoriu, de asemenea, nu au personalitate juridică, astfel încât nu au, pe cale de consecință, nici capacitate procesuală conform dispozițiilor din materia dreptului procesual civil.

Printre atribuțiile poliției locale se numără: verificarea autorizațiilor de construire/desființare pentru lucrările de construcție/demolare, control pentru identificarea persoanelor care nu respectă autorizația de executare a lucrărilor de reparații ale părții carosabile și pietonale, demolarea construcțiilor provizorii amplasate pe domeniul public sau privat al municipalității etc.

Din datele regăsite pe site-urile autorităților, relevante și accesibile sunt cele furnizate cu privire la activitatea Poliției Locale din Sectorul 2 și a Poliției Locale din Sectorul 6.

Grafic 2: Activitatea Poliției Locale a Sectorului 2 în anul 2021

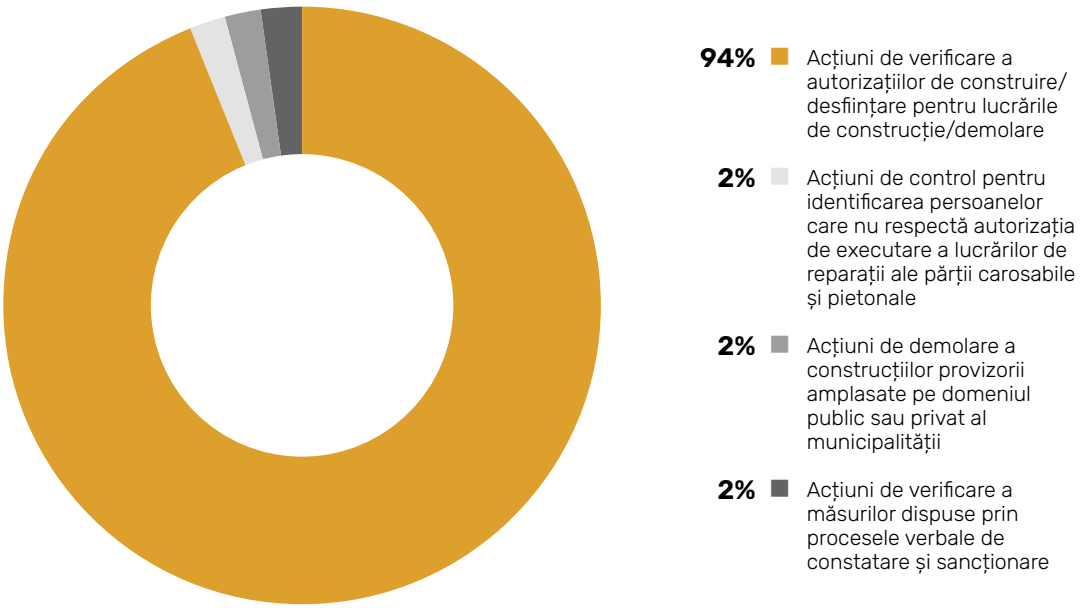

Grafic 3: Activitatea Poliției Locale a Sectorului 6 în anul 2021

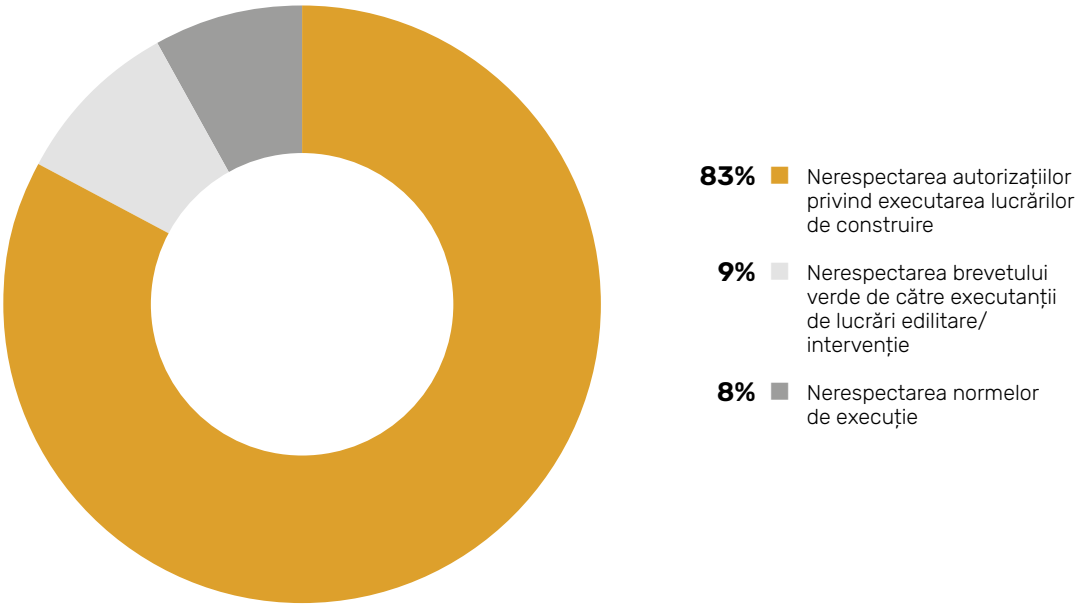

Valoarea tuturor sancțiunilor aplicate în cazurile prezentate în graficul de mai sus a fost în cuantum total de 357.000 lei.

Cum arată, de fapt, indicatorul „disciplinei" în construcții?

Deși activitatea este una consistentă (numeric) atât în cazul ISC, cât și în cazul structurilor de specialitate de la nivelul sectoarelor Municipiului București, după cum rezultă din cele 3 grafice prezentate mai sus, multe dintre acțiunile întreprinse de acestea se suprapun, îngreunând procesul de control în ceea ce privește executarea lucrărilor de construcții. Acesta este probabil și motivul pentru care activitatea de la nivelul ISC este mai redusă față de cea a celorlalte autorități, în sensul în care micro-managementul poate fi mai eficient, dar doar dacă se îndeplinește și **condiția existenței personalului calificat**, care să realizeze punerea corectă în aplicare a legii în ceea ce privește disciplina în construcții. La nivelul ISC, sancțiunile au avut un cuantum mult mai mic decât cel aplicat de către structurile competente din cadrul polițiilor locale, astfel cum rezultă din graficul nr. 1 și din datele de mai sus cu privire la activitatea Poliției Locale din Sectorul 2, ceea ce nu justifică dublarea competențelor și nici suprapopularea aparatului administrativ (nici central, nici local).

Problema intervine inclusiv în ceea ce privește eficiența mecanismelor de control - deși s-au aplicat sancțiuni și în etapa pre-construcție sau în etapa începerii și desfășurării lucrărilor de construcție, **multe sancțiuni sunt aplicate după ce construcțiile au fost finalizate**. Rezultă că, pe de-o parte, în multe cazuri, **controlul anterior nu a existat** sau, pe de altă parte, în alte cazuri măsurile dispuse prin controlul anterior **nu au fost implementate de către cei sancționați**.

Recomandări

Transparentizarea tuturor informațiilor de către primăriile de sector prin publicarea acestora pe site-ul oficial

În prezent, nu există **suficientă transparență sau accesibilitate** în ceea ce privește informațiile pe care primăriile de sector le pun la dispoziția cetățenilor prin intermediul căilor oficiale de comunicare, cu precădere prin intermediul site-ului.

În acest context, datele sunt inexistente, ori dacă există, acestea sunt foarte greu de accesat, de studiat, precum în cazul Primăriei Sectorului 3, unde rapoartele sunt fragmentate, necentralizate, astfel încât nu este posibilă realizarea unei imagini de ansamblu asupra situației și a datelor furnizate.

Reglementarea distinctă și clară a atribuțiilor tuturor actorilor implicați

O mare parte a conflictelor de competență și a problemei reprezentând eficiența controalelor realizate de către autoritățile și instituțiile publice în cauză apar din cauza reglementării fragmentate și incomplete, incerte în legislația relevantă a competențelor/atribuțiilor actorilor interesați.

De exemplu, este încă incert din studierea legislației care sunt exact atribuțiile poliției locale și ale ISC în ceea ce privește controlul autorizațiilor de construire - ISC controlează și sancționează încălcarea prevederilor din autorizația de construire, iar poliția locală controlează autorizațiile de construire/desființare pentru lucrările de construcție/demolare.

De aceea, este necesară o **reformă administrativă** de amploare în materia urbanismului, a amenajării teritoriului și a autorizării executării lucrărilor de construire, cu prevederea expresă și separată a regimului juridic aplicabil la nivelul municipiului București. Se impune această sistematizare distinctă întrucât teritoriul municipiului București are o serie de particularități care generează o aplicare disfuncțională a normelor legale existente, cu atât mai mult cu cât descentralizarea sectorială și dinamismul urbanistic și al investițiilor determină nevoia de a avea claritate, măcar la nivel legislativ, cu privire la partajarea competențelor între autoritățile publice locale, inclusiv în ceea ce privește disciplina în construcții.

Cooperarea interinstituțională

În lipsa unor mecanisme legislative funcționale și bine structurate, este de dorit ca **toți actorii implicați (ISC prin structurile sale teritoriale, poliția locală etc.) să colaboreze** pentru o mai eficientă organizare și efectuare a controalelor în materia construcțiilor și a urbanismului, până la soluționarea tranșantă și efectivă a problemei

Echipa de monitori civici

Tania Acsinte - studentă în anul al doilea la Sciences Po Paris. Pasiunea sa pentru politicile globale au determinat-o să se implice în activități diverse, precum dezbateri academice sau ELSA. Ariile sale de interes variază de la drepturile omului la feminism și la policile de mediu pe care speră să le aprofundeze în următoarele sale cercetări.

Nelea Angheleanu - pasionată de politicile publice europene, urmează în prezent un program de masterat în administrație publică și politici publice în UE. Speră ca politicile de mediu să fie prioritizate mai mult atât la nivelul României, cât și la nivelul UE și vrea să militeze pentru drepturile animalelor.

Alexandra Drugescu-Rădulescu - studentă în anul al doilea la Universitatea Leiden, în cadrul programului de licență Relații și Organizații Internaționale, a descoperit recent o pasiune pentru administrația publică și modul în care aceasta influențează viața cetățenilor. Cu un interes special in protecția mediului, Alexandra dorește să se specializeze ulterior in politici publice europene.

Eduard Sabbagh - proaspăt absolvent al Facultății de Drept, Universitatea din București, dorește să poată aduce o contribuție către schimbarea în bine, iar politicile publice se află în centrul acestei dorințe, fiind pasionat de instituțiile naționale și europene, dar și mecanismele care le fac să funcționeze.

Adela Ștefan - absolventă a Facultății de Drept și a Colegiului Juridic Franco-Român de Studii Europene, pasionată de gândire critică, analiză, dezbateri și implicare civică. Adela a dezvoltat încă din perioada studenției o pasiune pentru *real estate law* și urbanism, participând la diverse concursuri și, în viitorul apropiat, urmând a lucra în acest domeniu în cadrul unei firme de avocatură din București.

Editori

Cătălina Meiroșu și **Doriana Gheorghe** (Centrul Român de Politici Europene)

CENTRUL ROMÂN
DE POLITICI EUROPENE
CRPE
DEBATING EUROPE, PROVIDING EXPERTISE

AMAPOLA
PROGETTI PER LA SICUREZZA DELLE PERSONE E DELLE COMUNITÀ

Delna
SABIEDRĪBA PAR ATKLĀTĪBU
TRANSPARENCY INTERNATIONAL
LATVIJAS NODAĻA

C4C
cooperate
communicate
create
change

piNa

PHOTO CREDITS:
Devin Avery
Brooke Cagle
Ioana Cristiana
Chang Duong
Priscilla Du Preez
Jani Godari
Kinga Howard
Desola Lanre Ologun
Annie Spratt
Sherise Van Dyk
Unsplash.it